

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 054516 20 Рев 3
Бања Лука, 1.10.2020. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.Б. из Ч., кога заступа В.М.С., адвокат из Б.Л., против туженог „Ч. а.д. Б.Л., кога заступа Адвокатска фирма „С. о.д. Б.Л., ради заштите права из радног односа, вриједност спора 122.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 054516 19 Гж 3 од 3.12.2019. године, на сједници одржаној 1.10.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 054516 14 П 3 од 31.12.2015. године, обавезан је тужени да тужитељу исплати, на име изгубљене зараде за период од 13.3.2007. године до 31.7.2008. године износ од 1.467,02 КМ, изгубљене зараде и обрачунате законске затезне камате за период од 31.7.2008. године до доношења првостепене пресуде износ од 58.095,01 КМ и на име новчане ренте због изгубљене зараде износ од 17.864,74 КМ, уз обавезу накнаде трошкова поступка у износу од 4.774,80 КМ, са каматом од 31.12.2015. године, а захтјеви за ренту због изгубљене зараде и за накнаду трошкова поступка преко досуђених износа, одбијени су као неосновани.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 054516 19 Гж 3 од 3.12.2019. године, жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена тако, што је обавезан тужени да тужитељу исплати, на име изгубљене зараде за период од 1.8.2008. до 18.10.2010. године износ од 15.139,88 КМ, законску затезну камату у износу од 15.139,88 КМ и трошкове поступка у износу од 3.753.00 КМ, док су одбијени захтјеви преко досуђених износа – за изгубљену зараду за период од 19.10.2010. до 30.9.2015. године, у износу од 18.235,73 КМ и законску затезну камату у износу од 9.579,52 КМ и захтјев за исплату будуће изгубљене зараде у виду новчане ренте, у износу од 17.864,74 КМ. Истом пресудом, жалба тужитеља је одбијена и означена првостепена пресуда, у одбијајућем дијелу одлуке о трошковима поступка је потврђена и одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава жалбе (против одлуке о трошковима поступка) у износу од 1.492,50 КМ и захтјев туженог за накнаду трошкова састава жалбе, у износу од 1.535,63 КМ.

Тужитељ ревизијом добија другостепену пресуду у преиначавајућем – одбијајућем дијелу због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се добијана пресуда преиначи и тужбени захтјев у цјелини усвоји, уз накнаду трошкова поступка према трошковнику.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована и да се обавезе тужитељ на накнаду трошкова ревизионог поступка у складу са трошковником.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде и новчане ренте због изгубљене зараде проузроковане повредом на раду код туженог.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је утврдио: да је тужитељ 13.3.2007. године повријеђен приликом обављања послова код туженог и да је у пријави о несрећи на послу од 14.3.2007. године, као узрок несреће наведена „непажња повријеђеног радника“; да је тужитељ у вријеме повређивања радио код туженог на одређено вријеме, на радном мјесту ПК радник на одвозу смећа и да је уговор о раду истицао 15.3.2007. године - чије трајање је продужено до завршетка лијечења од повреде и да му радни однос престао 31.7.2008. године; да је рјешењем Одјељења Фонда пензијског инвалидског осигурања, за оцјену радне способности од 2.7.2008. године утврђено да код тужитеља не постоји инвалидност, а у рјешењу Фонда пензијског инвалидског осигурања, Одјељење за оцјену радне способности од 5.9.2008. године је наведено „да испитивање није завршено“; да је према налазу вјештака медицинске струке проф. др. сци. мед. Ж.К. у међувремену, од дана оцјењивања радне способности тужитеља извршеног од стране органа Фонда пензијског инвалидског осигурања - у првом степену (2.7.2008. године) до налаза, оцјене и мишљења о радној способности тужитеља датог у другостепеном поступку (5.9.2008. године), имао три мождана удара са тешким посљедицама по његово здравље; да је рјешењем истог Фонда Филијала Бања Лука од 18.11.2010. године тужитељу признато право на инвалидску пензију, почев од 18.10.2010. године, због болести; да је поменути вјештак у налазу и у исказу приликом саслушања пред првостепеним и другостепеним судом потврдио, да су претрпљене повреде код тужитеља оставиле трајне посљедице, губитак радне способности за обављање послова НК радника (који по природи ствари захтијевају дуже ходање, стајање, ношење терета и слично), које се састоји од поремећаја функције зглоба кољена, контрактуре на коју су се наставиле дегенеративне промјене, да тужитељ са „таквим кољеном“, није у стању обављати физички посао који је обављао прије повређивања, услед чега му је животна активност умањена за 15 % и да је у истом проценту умањена и његова радна способност - са којим степеном умањења радне активности се сагласио и вјештак неуропсихијатар Прим. др. Б.С., те да је радна способност тужитеља за обављање тих послова и послова исте квалификације, који не захтијевају ходање, стајање, ношење терета и слично „50 % : 50 %“; да према налазу финансијског вјештака изгубљена зарада тужитеља од 31.7.2008. године до израде налаза (30.9.2015. године) износи 33.375,61 КМ а камата обрачуната за тај период износи 24.719,40 КМ (укупно 58.095,01 КМ), да рента од пензионисања (28.10.2010. године) до навршене 65 године живота тужитеља (2.9.2021. године) износи 19.872,67 КМ, у ком периоду је обухваћен и период за који се тражи изгубљена зарада (од пензионисања до 30.9.2015. године, као дана обрачуна), да разлика плате за вријеме привремене неспособности за рад (од 13.3.2007. године до 31.7.2008. године) износи 1.467,02 КМ; и да је тужитељ тужбу у овој парници поднио 27.1.2009. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је губитак радне способности тужитеља у вези са повредом на раду за коју је одговоран тужени, као ималац опасне ствари, какво својство према својим особинама и употребом има камион за одвоз смећа, којим су тужитељу нанесене тјелесне повреде и да је стога основан тужбени захтјев за накнаду предметне материјалне штете коју је, по основима и у износима досудио тужитељу као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је отворио расправу, ради правилног утврђења чињеничног стања, па је након поновног извођења доказа, саслушањем поменутог вјештака медицинске струке Ж.К. и вјештака економске струке М.З., правилном оцјеном свих проведених доказа закључио, да је узрок инвалидности тужитеља болест (по ком основу му је, рјешењем Фонда ПИО од 18.11.2010. године признато право на инвалидску пензију), а не предметна повреда која га је искључила из процеса рада и остваривања зараде и да од тог момента, нема основа стављање на терет туженом одговорност за немогућност тужитеља да остварује пуну затраду, јер да та два догађаја нису у у узрочно посљедичној вези. Из ових разлога и позивом на одредбу члана 154, 155. и 195. став 2. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), обавезао је туженог да тужитељу накнади изгубљену зараду за период од 1.8.2008. године (као дана престанка радног односа) тужитеља до 18.10.2010. године (као дана стицања услова за старосну пезију), као у изреци пресуде, а захтјев тужитеља преко досуђених износа је одбио.

Одлука другостепеног суда заснована је на закону.

Оштећени има право на накнаду штете од штетника уколико су остварене претпоставке одговорности за штету (члан 154. ЗОО). Обична штета представља умањење нечије имовине, а измакла корист се састоји у накнади добитка који је оштећено лице основано могао очекивати према редовном току ствари и према посебним околностима чије остварење је спријечено радњом штетника (члан 155. ЗОО).

У смислу одредбе члана 195. ЗОО лице одговорно за штету дужно је да надокнади штету лицу коме је због тјелесне повреде и нарушеног здравља радна способност потпуно или дјелимично смањена, ако оштећно лице због тога трпи штету у виду изгубљене или смањене зараде јер не може или није могло да оставарује зараду коју би оставарио да је био здрав и да му није била смањена радна способност.

Према утврђеном чињеничном стању тужитељ је у предметном штетном догађају задобио тешку тјелесну повреду у предјелу лијеве ноге, при чему је сломљено кољено која је, након лијечења и рехабилитације оставила трајне посљедице у виду контрактуре зглоба лијевог кољена и развој дегенеративног поремећаја, о чему се изјаснио поменути вјештак Ж.К. Наведена повреда је за посљедицу имала умањење животне активности од 15 % и у истом обиму - умањење радне способности, а тегобе које тужитељ има у вези с тим односе се на проблеме који су у вези са дужим ходањем, дужим стајањем, трчањем, ношењем терета и радом у нефизиолошком положају. У допуни налаза исти вјештак је нашао, да је тужитељ непосредно последице повређивања (за вријеме трајања болничког лијечења и медицинске рехабилитације), био у потпуној неспособности за рад и да није могао обављати послове које је до тада обављао, а „да његова садашња неспособност, није у вези са предметном повредом“, него је посљедица развоја других болести које нису у вези са повређивањем тужитеља. На расправи пред другостепеним судом вјештак је, супротно

наводима ревизије, потврдио - да је преостала радна способност тужитеља за обављање других послова његове квалификације (неквалификованог радника), који не захтијевају ходање, стајање, ношење терета и слично (у односу на послове које је оављао у вријеме повређивања) “50 % на према 50 %“.

Једна од општих претпоставки одговорности за штету, јесте узрочна веза између штетне радње и штете, на начин, да је штета, посљедица штетне радње. У судској пракси је општеприхваћен став о теорији адекватне узрочности, према којој се од разних околности које су у вези са настанком штете, узроком сматра само она околност која по редовном току ствари, доводи до такве посљедице.

По оцјени овога суда, другостепени суд је правилном оцјеном проведених доказа, пазећи на правилну примјену материјалног права по службеној дужности, правилно закључио да је у конкретној правној ствари узрок губитка потпуне радне способности тужитеља за обављање послова његове квалификације – болест тужитеља (по ком основу му је признато право на инвалидску пензију), а не предметно повређивање тужитеља, чиме су остварене претпоставке из члана 177. став 1. ЗОО за дјелимично ослобођење туженог (од дана признања права тужитељу на инвалидску пензију, до дана испуњења законских услова за стицање права на старосну пензију), од одговорности за накнаду предметне штете.

Наиме, с обзиром да је у налазу, оцјени и мишљењу Одјељења Фонда пензијског и инвалидског осигурања (даље: Фонд ПИО) за оцјену радне способности од 2.7.2008. године наведено, да код тужитеља не постоји инвалидност (која оцјена је извршена поводом предметног повређивања тужитеља и то 15 мјесеци и 20 дана након повређивања) и да инвалидност тужитеља није утврђена ни налазом другостепеног органа истог Фонда од 5.9.2008. године, другостепени суд је правилном оцјеном тих доказа закључио, да од дана остварења права на инвалидску пензију - по основу губитка радне способности (18.10.2010. године), нема основа за одговорност туженог за накнаду штете због немогућности тужитеља да остварује зараду, јер пријевремени одлазак у пензију није узрокован посљедицама повреде коју је тужитељ претрпио у предметном штетном догађају. На овакав закључак овога суду упућује чињеница, да је рјешењем Фонда ПИО од 18.11.2010. године тужитељу признато право на инвалидску пензију (од 18.10.2010. године), по основу губитка радне способности - због болести, о чему се изјаснио поменути вјештак наводећи, да је сва три мождана удара, са посљедицама тих обољења, тужитељ имао у периоду од извршене прве оцјене до друге оцјене радне способности.

Према томе, овдје се не ради о конкуренцији узрочне везе између штетне радње и посљедице те радње, јер је узрок губитка радне способности која је довела до пријевременог пензионисања тужитеља – болест, без садејства предметног повређивања тужитеља.

Осим наведеног, када је код оштећеног наступила неспособност за обављање дотадашњих послова, али је преостала радна способност за обављање других послова, као што је овдје случај (о чему је напријед било говора), околност да се тужитељ због болести није могао запослити на (тим) другим пословима, што није у вези са предметним штетним догађајем, него са болешћу тужитеља, не даје основа за накнаду предметне штете тужитељу, за спорни период за који је тужбени захтјев одбијен. На овакав закључак је без значаја указивање у ревизији на „Пријаву несретног случаја“ од 31.3.2009. године коју је тужени доставио „Јахорина осигурању“, ради исплате тужитељу накнаде по основу колективног осигурања, у којој је наведено да је тужитељ до момента несреће био здрав,

јер су болести наступиле знатно касније у односу на дан повређивања тужитеља. С тим у вези немају мјеста ревизиони приговори у погледу образложења другостепене пресуде садржаног “на страни 5, последњи пасус”.

Одредбом члана 60. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“ број 134/11 до 103/15) прописани су услови за стицање права на инвалидску пензију, међу којим је и болест, настала прије испуњења услова за старосну пензију (члан 60. став 1. тога закона), по ком правном основу је донесено рјешење Фонда ПИО о признању тужитељу права на инвалидску пензију (због губитка радне способности, узрокованог болешћу). Стога, наводи ревизије да је другостепени суд погрешно примијенио материјално право када је „поистовијетио губитак радне способности са инвалидитетом и чињеницом одласка тужитеља у инвалидску пензију“, као ни остали наводи ревизије у том правцу, нису основани. Ово из разлога, што су појам радне способности и губитак способности за рад повезани и чине правно јединство код преображаја радно правног статуса радника – као осигураника, у статус осигураника – као корисника инвалидске пензије.

Другостепени суд је правилно судио о трошковима поступка и за своју одлуку је дао ваљане разлоге, који су у складу са већ израженим ставовима овога суда, па се наводи ревизије којим се другостепена одлука побија у том дијелу, указују неоснованим.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове одлуке, остали наводи ревизије не утичу на законитост и правилност побијане пресуде.

Слиједом наведеног, а на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију „у складу са трошковником“ (који трошковник се у ствари односи на трошкове другостепеног поступка), јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић